

Грешке

Врсте гршака

- Грешке у компајлирању
  - Синтаксне грешке
  - Семантичке грешке (у вези са типом)
- Грешке у повезивању
- Грешке у извршавању
  - Открије их рачунар (систем) – „слеши се“
  - Открије их библиотека – „шта си ми ово послао?“
  - Открије их кориснички код – „ово није требало да се деси“
- Логичке грешке
  - Открива их корисник, испитивач (програм се извршава али не даје добар резултат)

Врсте гршака

- Грешке у компајлирању
  - Синтаксне грешке
  - Семантичке грешке (у вези са типом)
- Грешке у повезивању
- Грешке у извршавању
  - Открије их рачунар (систем) – „слеши се“
  - Открије их библиотека – „шта си ми ово послао?“
  - Открије их кориснички код – „ово није требало да се деси“
- Логичке грешке
  - Открива их корисник, испитивач (програм се извршава али не даје добар резултат)

Врсте грашака

- Грешке у компајлирању
  - Синтаксне грешке
  - Семантичке грешке (у вези са типом)
- Грешке у повезивању
- Грешке у извршавању
  - Открије их рачунар (систем) – „слеши се“
  - Открије их библиотека – „шта си ми ово послао?“
  - Открије их кориснички код – „ово није требало да се деси“
- Логичке грешке
  - Открива их корисник, испитивач (програм се извршава али не даје добар резултат)

Врсте грашака

- Грешке у компајлирању
  - Синтаксне грешке
  - Семантичке грешке (у вези са типом)
- Грешке у повезивању
- Грешке у извршавању
  - Открије их рачунар (систем) – „слеши се“
  - Открије их библиотека – „шта си ми ово послао?“
  - Открије их кориснички код – „ово није требало да се деси“
- Логичке грешке
  - Открива их корисник, испитивач (програм се извршава али не даје добар резултат)

Грешке

- Грешке су неизбежне!
- Питање је само: како ћемо се носити са њима?
  - Организовати и писати програм тако да се смањи могућност за прављење грешака и олакша њихово отклањање.
  - Добро тестирати. Дебаговати. Исправити.
  - Трудити се да се спрече озбиљне грешке.
- Процена је да избегавање, проналажење и исправљање грешака чини преко 90% напора у прављењу неког програма.
  - За мале програме ово није толико видљиво! Зато почетници програмери често стичу погрешан осећај.

Ваш програм треба да:

1. да очекиване резултате за све ваљане улазе
2. пријави смислену грешку за лоше улазе
3. не брине о исправности хардвера
4. не брине о исправности системског софтвера (то укључује и системске библиотеке)
5. се заврши у случају детектовања грешке (не мора покушавати да се од ње опорави)

3, 4 и 5 можемо сматрати разумним очекивањима за почетничке програме. Међутим, то није баш тако код озбиљнијих програма.

Наша функција – коју ће неко други користити

```
// Рачуна површину правоугаоника
int area(int x, int y)
{
    return x * y;
}
```

Шта су ваљани улази?

Шта је ваљан излаз?

```
int x1 = area(7);           // грешка: погрешан број аргумената
int x2 = area("seven", 2);  // грешка: погрешан тип
int x3 = area(7, 10);       // ОК
int x5 = area(7.5, 10);     // ОК, али опасно: 7.5 се своди на 7
                           // већина компајлера ће дати упозорење
int x = area(10, -7);       // ?
int x = area(50'000, 50'000); // ?
```


Наша функција – коју ће неко други користити

```
// Рачуна површину правоугаоника
int area(int x, int y)
{
    return x * y;
}
```

Шта су ваљани улази?

Шта је ваљан излаз?

Шта ако улази нису ваљани?

Да ли треба проверавати ваљаност улаза?

Наша функција – коју ће неко други користити

```
// Рачуна површину правоугаоника
int area(int x, int y)
{
    return x * y;
}
```

Једна група приступа: Функција проверава ваљаност улаза.

```
int area(int x, int y)
{
    if (x<=0 || y<=0 || x>46340 || y>46340) ???
    return x * y;
}
```

Наша функција – коју ће неко други користити

```
// Рачуна површину правоугаоника
int area(int x, int y)
{
    return x * y;
}
```

Први приступ из групе:

Функција проверава ваљаност улаза и реагује на грешку.

```
int area(int x, int y)
{
    if (x<=0 || y<=0 || x>46340 || y>46340) {
        cout << "Bad arguments" << endl; //?
        return -1;
    }

    return x * y;
}
```

Шта треба да буде реакција на лоше улазе?

Наша функција – коју ће неко други користити

```
int area(int x, int y)
{
    if (x<=0 || y<=0 || x>46340 || y>46340) return -1;

    return x * y;
}
```

Други приступ из групе: Остављамо позивајућој функцији да реагује на грешку. Повратна вредност – код грешке.

```
int p = area(a, b);
if (p == -1) {
    // some error handling code
}
else {
    // do some useful stuff
}
```

```
int p = area(a, b);
if (p != -1) {
    // do some useful stuff
}
else {
    // some error handling
    code
}
```

Три проблема: а) функција не мора проверити код грешке
б) који би био код грешке за, рецимо, $\max(x, y)$?
в) код је „загађен“ проверама

Наша функција – коју ће неко други користити

```
int area(int x, int y)
{
    if (x<=0 || y<=0 || x>46340 || y>46340) {
        errno = 7;
        return -1;
    }

    return x * y;
}
```

Трећи приступ из групе: Остављамо позивајућој функцији да реагује на грешку. Глобално видљива променљива – код грешке.

<pre>int p = area(a, b); if (errno == 7) { // some error handling code } else { // do some useful stuff }</pre>	<pre>int p = area(a, b); if (errno == 0) { // do some useful stuff } else { // some error handling code }</pre>
--	--

Делимично решава проблем б.

Наша функција – коју ће неко други користити

Четврти приступ из групе: Бацање и хватање изузетака.

```
class Bad_area {};  
  
int area(int x, int y)  
{  
    if (x<=0 || y<=0 || x>46340 || y>46340) throw Bad_area() ;  
  
    return x * y;  
}  
  
int framed_area(int x, int y)  
{  
    const int frame_size = 2;  
    int p = 0;  
    try {  
        p = area(x-frame_size, y-frame_size);  
    }  
    catch (Bad_area) {  
        error("Bad area"); // из std_lib_facilities.h  
    }  
    return p;  
}
```

Механизам изузетака

- Могу се пријавити све врсте грешки
- Могу се ухватити на било ком нивоу (и то више пута)
- Склањају код који рукује грешкама од главног тока програма (што доприноси разумљивости)
- Користе га стандардне библиотеке
- Али и даље не даје одговор како треба реаговати на грешку.

Механизам изузетака

Це++

Објекти **свих типова** могу бити бачени.

Не специфицира се листа изузетака које одређена функција може да баци.
(Нема кључне речи **throws**.)^{*}

Нема никаквог **проверавања** да ли се сви могући изузеци хватају.

Постоји **catch(...)** које хвата све изузетке (осим оних који су изнад експлицитно наведени). **Нема finally** блока.

Јава

Објекти **само одређених** типова (throwable) могу бити бачени

Специфицира се листа могућих изузетака помоћу кључне речи **throws**.

За већину изузетака се обавља та провера (**checked**), али за неке не (**unchecked**)

Постоји **finally** блок.

^{*} Постоји само назнака да функција не баца никакве изузетке: поехсерт. Али, то је напредна тема.

Пример у раду са вектором

```
vector<int> v(10);

try {
    cout << v[i] << endl;
}
catch (out_of_range) {
    error("Index out of range");
}
catch (...) {
    error("Some other exception");
}
```

- `out_of_range` је врста изузетка дефинисана у стандардној библиотеци. Који још изузеци су тамо дефинисани?
- Изузетак ће бити бачен само у Дебаг режиму. (Погледајте опис `.at()` методе.)
- `catch(...)` служи да ухвати било који изузетак
- За сада је довољно на сваки изузетак позвати `error` функцију

Наша функција – коју ће неко други користити

```
int area(int x, int y)
{
    if (x<=0 || y<=0 || x>46340 || y>46340) return -
1;

    return x * y;
}
```

Да ли треба проверавати ваљаност улаза?

```
for (int i=1; i<1000; ++i) {
    cout << area(i, i+1) << ", ";
}
```

Друга група приступа: Функција не проверава ваљаност улаза.

Можда је довољно само напоменути у коментару или документацији?

```
// Напомена: И x и y морају бити у опсегу (0, 46340]
int area(int x, int y)
{
    return x * y;
}
```

Предуслови (Pre-conditions), тј. очекивања, претпоставке

- Шта функција очекује од аргумената?
  - Често је добро проверити да ли су та очекивања испуњена
  - У најмању руку их треба навести у коментару, тј. документацији
- Шта су очекивања, тј. предуслови, функције area?
- Шта су очекивања оператора за индексирање вектора?
- Кад год желите да употребите неку функцију запитајте се шта су њени предуслови.
- Предуслови се још називају и ограничења (енгл. constraints).
- Ако функција има нека ограничења кажемо да има „узак уговор“.
- Ако нема ограничења, кажемо да има „широк уговор“.

Постуслови (Post-conditions), тј. гаранције

- Шта функција гарантује да ће бити тачно након њеног завршетка?
- Шта су гаранције функције `area`?
- Шта су гаранције оператора за индексирање вектора?
- Шта су гаранције методе `.at()`?
- Кад год желите да употребите неку функцију запитајте се шта су њене гаранције.

Откривање претпоставки које нису задовољене

- Најбоље тачке су места позива функција. Проверите пре позива функције, или на почетку позване функције.
  - Ова одлука може да зависи и од тога који од та два кода можете мењати
  - Нпр. **sqrt** прво проверава да ли је улаз ненегативна вредност
- Провера може бити проблематична:
  - Рецимо: **binary_search(a,b,v);**   // да ли је v унутар [a:b)?
  - Може бити скупо: Проверавати сваки пут да ли је низ над којима се обавља бинарна претрага уређен је скупље од саме бинарне претраге

Кратак осврт на питање „да ли треба увек проверавати предуслове (претпоставке)?“

- Једна врста компромиса је да се неке провере врше само у Дебаг режиму, а да се (када је програм „довољно добро“ испитан) у крајњој употреби (Рилис верзија) уклоне.
- Стандардна библиотека нуди механизам за тако нешто: `cassert`
- Тај механизам служи за проверу тврдњи које би увек требало да важе ако су раније компоненте система у току извршавања добро урадиле свој посао.

Наша функција – коју ће неко други користити

Провера претпоставки

```
#include <cassert>

// Напомена: И x и y морају бити у опсегу (0, 46340]
int area(int x, int y)
{
    assert(x>0 && y>0 && x<=46340 && y<=46340);

    return x * y;
}
```

Дебаговање

- Како то **не треба** радити (изражено у псеудо коду):

```
while (програм не даје добар резултат)
{
    Разгледати код у потрази за делом који изгледа „чудно“
    Исправити га да изгледа „боље“.
}
```


Смернице за писање кода који је мање подложен грешкама

- Програм треба да буде читљив!
  - Пишите коментаре
    - Објасните идеје у коду
  - Користите смислена имена
  - Пишите уредан код
    - Доследно се придржавајте правила увлачења, именовања и осталих аспеката стандарда кодирања.
    - Развојно окружење је овде од велике помоћи, али није свемоћно.
  - Разделите програм у више мањих функција
    - „Правило десне руке“ за почетак нека буде да функција не би требало да прелази једну страницу/екран.
  - Избегавајте компликоване конструкције
    - Уколико нису баш неопходне
  - Користите стандардну библиотеку

Главне смернице за дебаговање

- Разумети програм
- Репродуковати баг
- Не претпостављати - погледати
- „Подели па владај”
- Покушати решити проблем!!!